

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΣΑΒΒΑΤΟ 27 ΜΑΪΟΥ 2006
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ**

ΚΕΙΜΕΝΟ

□λέξανδρος Παπαδιαμάντης

□νειρο στο κ□μα (απόσπασμα)

“[...] Δέν □ξεύρω □ν □ κόρη λουομένη ε□ς τήν θάλασσαν □κουσε τήν φωνήν τ□ς γίδας μου. □.λλά καί □ν τήν ε□χεν □κούσει, τί τό παράδοξον; Πο□ος φόβος □τον; Τό ν' □κού□ τις φωνήν □ου □κε. πού κολυμβ□, □φο□ δέν □πέχει ε□μή □λίγας □ργυιάς □πό τήν ξηράν, δέν ε□ναι τίποτε □κτακτον.

□λλ' □μως, □ στιγμή □κείνη, πού ε□χα πατήσει ε□ς τήν κορυφήν το□ βράχου, □ρκεσεν. □ νεαρά κόρη, ε□τε □κουσεν ε□τε □χι τήν φωνήν τ□ς κατσίκας μ□λλον φαίνεται □τι τήν □κουσε, διότι □στρεψε τήν κεφαλήν πρός τό μέρος τ□ς ξηρ□ς...— ε□δε τόν μα□ρον □σκιον μου, τόν διακαμόν μου, .πάνω ε□ς τόν βράχον, □νάμεσα ε□ς τούς θάμνους, καί □φ□κε μισοπνιγμένην κραυγήν φόβου...

Τότε μέ κατέλαβε τρόμος, συγκίνησις, λύπη .περίγραπτος. Τά γόνατά μου □κάμφθησαν. □ξαλλος □κ τρόμου, □δυνήθην ν' □ρθρώσω φωνήν, κ' □κραξά:

—Μή φοβ□σαι!... δέν ε□ναι τίποτε... δέν σο□ θέλω κακόν!

Καί □σκεπτόμην λίαν τεταραγμένος □ν □πρεπε νά ριθθ□ ε□ς τήν θάλασσαν, μ□λλον, διά νά □λθω ε□ς βοήθειαν τ□ς κόρης, □ νά τρέξω καί νά φύγω... □ρκει □ φωνή μου νά τ□ς .□ιδε μεγαλύτερον θάρρος □ □σον . παραμονή μου καί τό τρέξιμόν μου ε□ς βοήθειαν.

Συγχρόνως τότε, κατά συγκυρίαν □χι παράδοξον, καθότι □λοι ο□ α□γιαλοί καί α□ θάλασσαι □κε□ναι □συχνάζοντο □πό τούς □λ.ε.ς, μία βάρκα □φάνη νά προβάλλ□ □ντικρύ, πρός τό □νατολικομασημβρινόν μέρος, □πό τόν πέρα κάβον, τόν σχηματίζοντα τό δεξιόν ο□ονεί κέρας το□ κολπίσκου. □φάνη πλέουσα □ργά, □ρχομένη πρός τά □δ□, μέ τās κώπας· πλήν □ □μφανισίς της, □ντί νά δώσ□ θάρρος ε□ς τήν κόρην, □πέτεινε τόν τρόπον της.

□φ□κε δευτέραν κραυγήν μεγαλυτέρας □γωνίας. □ν □καρε□² τήν ε□δα νά γίνεται □φαντη ε□ς τό κ□μα.

Δέν □πρεπε τότε νά διστάσω. □ βάρκα □κείνη □πε□χεν □πέρ τās ε□κοσιν □ργυιάς, □πό τό μέρος □που □γωνία □ κόρη, □γώ □πε□χα μόνον πέντε □ □ξ □ργυιάς. Πάραυτα, □πως □μην, □ρρίφθην ε□ς τήν θάλασσαν, πηδήσας μέ τήν κεφαλήν κάτω, □πό τό □ψος το□ βράχου.

Τό βύθος το□ νερο□ □τον □πέρ τās δύο □ναστήματα. □φθασα σχεδόν ε□ς τόν πυθμένα, □ □πο□ος □το □μμόστρωτος, □λεύθερος

βράχων και πέτρων, και δεν ήτο φόβος να κτυπήσω. Πάραυτα ανέδυν και ανέλθον ες τον φρόν το κύματος.

Περχον τώρα λιγότερον ή πέντε ργυιάς από τό μέρος το πόντου, που σχηματίζοντο δύναι και κύκλοι συστρεφόμενοι ες τον φρόν της θαλάσσης, ο ποποι θα ήσαν ής μνμα ήγρόν και ήκαριαόν διά την ήτυχ ή παιδίσκη· τά μόνα ήχνη τά ποήα ήήνει ποτέ ες την ήθάλασσαν ήγωνίον ήνθρώπινον πλάσμα!... Μέ τρία στιβαρά ήηδηματα και ήλευσίματα, ήντός ήλίγων στιγμών, ήφθασα ήλησίον της...

Εήδα τό ήμορφον ήμα να ήαραδέρν ή κάτω, ήλησιέστερον ες τον βυθόν το πόντου ή ες τον φρόν το κύματος, ήγγύτερον το ήθανάτου ή της ζωής· ήβυθίσθην, ήρπασα την ήόρην ες τάς ήγκάλας μου, και ανέλθην.

Καθώς την ήχα ήεριβάλει μέ τον ήριστερόν ήραχίονα, μο ήφάνη ήτι ήσθάνθην ήσθεν ή την ήλιαράν ήνοήν της ες την ήρειάν μου. Εήχα ήθάσει ήγκαίρως, ήόξα ή ήε!... ήντούτοις δεν ήρε ήχε ήμεήα ζωής ήλοφάνερα... Την ήτίναξα μέ ήφοδρόν ήίνημα, ήθορμήτως, διά να ήυνηθ ή ν' ήναπνεύς, την ήκαμα να ήτηριχθ ήπί ής ήλάτης μου, και ήλευσα, μέ την ήερα την ήεξιάν και μέ τούς ήόδας, ήλευσα ήσχυρ ής ήρός την ήηράν. Α ήυνάμεις μου ήπολλαπλασιάζοντο ήαυμασίως.

ήσθάνθην ήτι ήροσεκολλήτο τό ήλάσμα ήπάνω μου· ή ήελε την ζωήν της· ή! ής ήζη, και ής ήτον ήετυχής. Κανείς ήδιοτελής ήογισμός δεν ήπ ήρχε την ήστιγμήν ήκείνην ες τό ήνεήμα μου. ή ήαρδιά μου ήτο ήλήρης ήτοθυσίας και ήφιλοκερδείας. Ποτέ δεν ήα ήζήτουν ήμοιβήν!

ήπί πόσον ήκόμη ήα τό ήνθυμοήμαι ήκεήνο τό ήβρόν, τό ήπαλόν ήμα ής ήγν ής ήόρης, τό ήποήον ήσθάνθην ποτέ ήπάνω μου ήπ' ήλίγα ήεπήα ής ήλλως ήνωφελο ής ζωής μου! ήτον ήνειρον, ήλάνη, ήητεία. Και ήπόσον ήιέφερεν ήπό ήλας ήας ήδιοτελε ής ήεριπτύξεις, ήπό ήλας ήας ήυκοφιρίας και τούς ήυνέρωτας το ήόσου ή ήκλεκτή, ή ήθέριος ήκείνη ήπαφή! Δεν ήτο ήάρος ήκεήνο, τό ήορτίον τό ήάγκαλον⁴, ήλλ' ήτο ήνακούφισις και ήναψυχή. Ποτέ δεν ήσθάνθην τον ήαυτόν μου ήλαφρότερον ή ήφ' ήσον ήβάσταζον τό ήάρος ήκεήνο... ήμην ήνθρωπος, ήστις ήαώρθωσε να ήυλλάβ ή μέ ήας ήεράς του ήρός ήστιγμήν ήν ήνειρον, τό ήδιον ήνειρόν του...

ή Μοσχούλα ήζησε, δεν ήπέθανε. Σπανίως την ήήδα ήκτοτε, και δεν ήξεύρω τί ήίνεται τώρα, ήπότε ήναι ήπλ ήυγάτηρ ής Εήας, ήπως ήλαι.

ήλλ' ήγώ ήπλήρωσα τά ήύτρα διά την ζωήν της. ή ταλαίπωρος ήκρή μου ήατοίκα, την ήποίαν ήήχα ήησημονήσει ήρός ήάριν της, ήράγματι "ήσχοινιάσθ"· ήεριεπλάκη κακά ες τό ήχοινίον, μέ τό ήποήον την ήήχα ήεμένην, και ήπνίγη!... Μέτρίως ήλυπήθην, και την ήκαμα ήυσίαν ήρός ήάριν της.

Κ' ἔγω μαθα γράμματα, ἔξ ἐννοίας καί πλέους τῶν καλογήρων, κ' ὄγινα δικηγόρος... ὅφο ὁπέρασα ὁπό δύο ὁερατικές σχολάς, ὁτον ὁπόμενον!

Τάχα ὁ μοναδική ὁκείνη περίστασις, ὁ ὁνειρώδης ὁκείνη ὁνάμνησις τῆς λουομένης κόρης, μ' ὁκαμε νά μή γίνω κληρικός; Φεῶ! ὁκριβῆς ὁ ὁνάμνησις ὁκείνη ὁπρεπε νά μέ κάμῃ νά γίνω μοναχός.

ὁρθῆς ὁλεγεν ὁ γηραιός Σισώης ὁτι "ὁν ὁθελαν νά μέ κάμουν καλόγερον, δέν ὁπρεπε νά μέ στείλουν ὁξω ὁπό τό μοναστήρι...". Διά τήν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς μου ὁρκουν τὰ ὁλίγα ὁκεῖνα κολλυβογράμματα, τὰ ὁποῖα ἀπό τὸ μέ ὁῦχε διδάξει, καί μάλιστα ὁσαν καί πολλά!...

Καί τώρα, ὁταν ὁνθυμοῦμαι τό κοντόν ὁκεῖνο σχοινίον, ὁπό τό ὁποῖον ὁσχοινιάσθη κ' ὁπνίγη ὁ Μοσχούλα, ὁ κασίκα μου, καί ὁναλογίζομαι τό ὁλλο σχοινίον τῆς παραβολῆς, μέ τό ὁποῖον ἐναί δεμένος ὁ σκύλος ἐς τήν ἀπλήν τοῦ ὁφέντη του, διαπορῶ μέσα μου ὁν τὰ δύο δέν ἐῦχαν μεγάλην συγγένειαν, καί ὁν δέν ὁσαν ὁς "σχοίνισμα κληρονομίας"5 δι' ὁμέ, ὁπως ὁ Γραφή λέγει.

ὁ! ὁς ὁμην ὁκόμη βοσκός ἐς τὰ ὁρη!..."

(Διά τήν ὁντιγραφὴν)

Α. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

1. Τον ἴσκιο, τὴ σιλουέτα, τὸ περίγραμμα τῆς φευγαλέας μορφῆς.
2. Ακαριαία, μονομιᾶς.
3. Αγοραίους ἐρώτες.
4. Εὐκόλα μεταφερόμενο στήν ἀγκαλιά, ευχάριστο στο ἀγκάλιασμα.
5. Μερίδιο, κλήρος.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Α. Ἐχει υποστηριχθεῖ ἡ ἀπόψη ὅτι ὁ Παπαδιαμάντης εἶναι κατεξοχήν "βιωματικός" συγγραφέας. Τεκμηριώστε τὴ θέση αὐτὴ με πέντε βιωματικοῦ χαρακτήρα αναφορὲς στο κείμενο που σας δόθηκε.

Μονάδες 15

B1. Να επισημάνετε και να σχολιάσετε τέσσερις αφηγηματικές τεχνικές που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας στο συγκεκριμένο απόσπασμα.

Μονάδες 20

B2. "[...] □ βάρκα □ κείνη □ πε□χεν ... ε□ς τās □γκάλας μου, καί □ν□λθον". Να εξετάσετε τη λειτουργία της περιγραφής στο συγκεκριμένο χωρίο.

Μονάδες 20

Γ. "□ρθ□ς □λεγεν □ γηραιός Σισώης □τι "□ν □θελαν νά μέ κάμουν καλόγερον, δέν □πρεπε νά μέ στείλουν □ξω □πό τό μοναστήρι...". Διά τήν σωτηρίαν τ□ς ψυχ□ς μου □ρκουν τά □λίγα □κε□να κολλυβογράμματα, τά □πο□α α□τός μέ ε□χε διδάξει, καί μάλιστα □σαν καί πολλά!...".

Να σχολιάσετε το πιο πάνω χωρίο με 120-140 λέξεις.

Μονάδες 25

Δ. Να συγκρίνετε ως προς το περιεχόμενο το απόσπασμα που σας δόθηκε από το "Όνειρο στο κύμα" με το παρακάτω ποίημα του Κλείτου Κύρου, "Οπτική απάτη":

Μονάδες 20

Κατατρύχονταν¹ από μια μορφή γυναίκας
Την έβλεπε στον ύπνο του μ' υψωμένα
Χέρια να παραληρεί με θέρμη
Την έβλεπε κάθε πρωί να γνέφει
Στο απέναντι παράθυρο να χαμογελά
Μ' αστραπές στα μάτια και στα δόντια
Μες στο μισοσκότεινο δωμάτιο
Σύμβολο της άυλης παντοτινά γυναίκας
Έτσι νόμιζε τουλάχιστο δεν είχε διδαχθεί
Τους παράγοντες της οφθαλμαπάτης.

Όταν πια κατάλαβε είχε ξημερώσει
Σα να κύλησε μια ατελείωτη νύχτα
Κι ήταν μόνος πάλι και ξεφύλλιζε
Παλιές πολύ παλιές φωτογραφίες.

(Αλέξανδρος Αργυρίου (επιμ.), *Η ελληνική ποίηση. Ανθολογία – Γραμματολογία*, τόμος ΣΤ', [Αθήνα:] Εκδόσεις Σοκόλη [1985], σ. 288.)

1. Βασανιζόταν, υπέφερε, ταλαιπωρείτο.

POMBOON